

2021. évi Beszámoló

NAGYMAROSI KÖNYVTÁR
ÉS MŰVELŐDÉSI HÁZ

Rövid összefoglaló

A művelődési színterek számára a 2021-es év (is) a járványhelyzet miatt speciálisnak tekinthető év volt, hiszen látogatottság, felhasználói szokások és finanszírozás tekintetében is számos újdonság merült fel. A hatásai vélhetően a jelen korban (2022. első félév), vagy inkább még később válnak megismerhetővé. A járvány nemcsak fizikai értelemben hagyott nyomott, hanem a lelkiületben, szórakozási, olvasási és közösségi terek használatában is új dimenziókat nyitott, vagy sajnos zárt be örökre.

A vonatkozó hatályos rendeletek szerint a két tagintézmény az első négy hónapjában zárva tartott. A könyvtár 2021. május elején, a művelődési ház 2021. júniusában nyithatott ki először. Ebben az időszakban háttérmunkák folytak, amely főként a könyvtári elektronikus adatbázis (SZIKLA) kialakítása, illetve karbantartást jelentett.

Az egészségház felújítása véget a művelődési ház második legnagyobb és gyakran használt tükrös termében kapott elhelyezést a védőnői szolgálat 2020. novemberétől 2022. májusig.

A rendezvények szervezése és megvalósítása több nehézségbe is ütközött 2021-ben. Az indok a járvány helyzet mellett a szakember hiány, hiszen az intézményvezető távolléte alatt nem került helyettesítésre a művelődésszervezői poszt. A másik indok a bezárást követő bizonytalansági faktor, amely országosan érezhető volt, hiszen még 2021 májusában sem lehetett felelősen dönteni egy-egy kisebb rendezvény megszervezéséről, hiszen ismerve a kulturális közintézmény működését, az előre tervezés kb 4-8 hónap szokott lenni, ami miatt egyszerűen nem lehetett „bevállalni” műsortervet. Főként a nyári rendezvények kerültek megvalósításra, amelyben a művelődési ház, mint együttműködő partner szerepelt (Kittenberger Kálmán Nap, Szent István Napi Borünnep, Csípős Fesztivál). A bálók, korábban rendszeres programok sajnos elmaradtak.

Érdeemes megemlíteni a 2020. novemberében életbe lépett törvényt, amely megfosztotta a közművelődési intézményben dolgozókat közalkalmazotti státuszuktól, melyre a teljes országos szakma nem kevés felháborodással reagált. Nagymarosról hála nem történt emiatt távozás a szférából, ám a sajtóban oly gyakran emlegetett 6%-os fizetésemelést a mai napig nem kapta meg az intézmény gárdája (visszamenőlegesen 2020. januárjától jár a rendelet szerint), ami érthetően okoz feszültséget.

Közművelődési színtér munkatársai általában optimista előrelátó, tervező személyek, így az elmondható, hogy a 2020-2021-es helyzetet kiindulási pontnak tekintve előre felé mutató szerepet igyekszik felvállalni. Immár ezt 2022 májusában leírva úgy látja a két szakember, hogy bizonyos szokások változtak, de az ember társas lény és igénye a közösségi létre, ami habár erősen sérült, de talán nem veszett el.

2021-ben történt a könyvtár és művelődési házban

A járványügyi kötelező zárva tartás során (2021. januártól májusig ill. júniusig) a könyvtári munkálatok kaptak nagyobb szerepet. Az országban működő könyvtárak hasonló problémákkal küzdöttek az év folyamán, és a jelentősen megváltozott körülmények, a huzamosabb zárva tartás, a használói létszám csökkenése rányomta a bélyegét az intézmény működésére. Mindezek mellett pozitívum, hogy a távhasználati mutatók növekedtek, így sikerült némileg javítani a személyes látogatások hiányából fakadó statisztikai adatokon.

A 2021-es év az előző pandémiás évhez hasonlóan telt. A helyzettől függően törekedett arra az intézmény, hogy a könyvtár és a művelődési ház a lehető legtöbbet tartson nyitva, így a nem került sor nyári szolgáltatási szünetre. A szolgáltatásokat és a könyvtár egészének működését megpróbálta a jelenlegi helyzethez igazítani, azonban az előző évi statisztikai adatokkal összehasonlítva megállapítható, hogy a csökkenés tovább folytatódott, csökkent a látogatói létszám, a használati mutatók stb. A számok némileg torzképet mutatnak, hisz a 2020-as évben öt, 2021-ben négy és fél hónapot volt zárva az intézmény (pl. a beiratkozás fordulónapos, de a zárva tartások miatt csúsztak a beiratkozási dátumok). A pandémia óta nemcsak a könyvtárhasználati szokások változtak meg, hanem a társadalom kultúrafogyasztási, munkavégzési, közlekedési szokásai, a társadalmi érintkezések formái is teljesen átformálódtak. Természetesen ugyanez igaz a rendezvényekre, vagy közösségi programokra is, amelyeken való részvétel jelentős mértékben csökkent 2021-ben. Az, hogy ezek a változások rövidtávon hogyan befolyásolják az intézmény életét, azt már látható, de azt, hogy milyen hatásai lesznek hosszútávon, jelenleg még nem tudni. Ami biztos, az az, hogy olyan típusú és minőségű szolgáltatást kell nyújtani – akár a meglévőket fejlesztve, akár újakat bevezetve - amely visszacsábítja a használókat a könyvtárba és a művelődési házba egyaránt. Ennek érdekében nyitottan áll a személyzet a partneri együttműködések előtt, az új foglalkozások, vagy könyvtári megvalósítható fejlesztések előtt (2022 első félévben megnyitott a könyvtári játszószooba egy jelentős adománynak köszönhetően).

	2019	2020	2021
Beiratkozott olvasók (fő)	802	602	436
Könyvtárhasználatok száma	6689	3211	3457
Kölcsönzött dokumentumok	35115	23676	18662
Távhasználat	127	190	377

SZIKLA IKR

Míg a 2020-as év a könyvtári terek fizikai rendbetételéről szólt, addig a 2021-es évben a technikai infrastruktúra modernizációjával és a Szikla IKR-ben való munkára és kölcsönzésre való felkészüléssel telt. Ennek részeként sor került az avult technikai eszközök bevizsgálására, selejtezésére, illetve pótlására, cseréjére. A szerver áramellátásnak biztosítására beszerzésre került egy smart szünetmentes táp, illetve az egyik munkaállomás ellátása szünetmentes táppal. Az elektronikus kölcsönzéshez szükséges vonalkódolvasó beszerzése is megtörtént, amellyel az állomány vonalkódozása után megkezdődhet a kölcsönzőkártyás kölcsönzésről való áttérés.

Az emeleti helyiségek felkészítve várták, hogy funkciót kaphassanak, erre várhatóan a szintén a 2022-es évben kerülhet sor. Átlagosan a könyvtár évente mintegy 1000 db dokumentumot szerzeményez, nagyrészt a költségvetés terhére, illetve pályázat útján, de jelentős példányszámú civil adománnyal is gazdagszik az állomány. Mivel szűkös a hely, ezért nagy gondot fordítva az állomány frissen tartására, a régi elavult, rossz állapotú kötetek selejtezésére. Erre az utóbbi években (2020 előtt) kevesebb figyelem fordult, ezért most nagyobb példányszámú törléssel próbálva az állományt egyensúlyban tartani. A 2021-es évben 982 db dokumentummal gazdagodott az állomány, így összesen 35.094 db élő dokumentum alkotja a gyűjteményt. Mivel a könyvtárban inkább a kölcsönzés jellemző, mint a helyben használat, azért a kötetek túlnyomó része, összesen 33.182 db kölcsönözhető. A kifizetett számlák alapján a gyűjtemény fejlesztésére szánt összeg 1.814.000 Ft volt, de a könyvek forgalmi értéke meghaladta a 3.566.000,-Ft-ot. Ez az adat mutatja, hogy a szűkös keretek ellenére odafigyeléssel jelentősen több kötetel tudtuk gazdagítani a könyvtárat.

Az infokommunikációs eszközök használata számos kihívás elé állítja nemcsak a nyugdíjas korosztályt, hanem sok esetben a fiatal felnőtt látogatókat is. A kölcsönzés és az irodai szolgáltatások igénybevétele mellett hangsúlyosan jelenik meg a technikai eszközök használatának megismertetésére való igény. Számos alkalommal kérnek segítséget tabletek, telefonok, online szolgáltatások, appok használatában. A távolról elérhető szolgáltatások használata jelenleg nem jellemző a könyvtárban, a Szikla IKR teljeskörű használatával és távoli elérésével remélhetőleg ezeknek a szolgáltatásoknak a száma is növekedni fog. Könyvtár közösségi média felületére rendszeresen kerül fel tartalom, egyrészt az intézménnyel kapcsolatos hírek jelennek meg a felületen, másrészt online elérhető tartalmakat és a településen megtalálható programokat ajánljuk. A helyi civilek, klubok, amelyek a művelődési házban töltik foglalkozási idejüket is ezen a felületen kerülnek meghirdetésre, igény szerint.

A könyvtár épületében az iskolai osztályok és a kis létszámú csoportok tudnak rendszeresen találkozni, mint például az évek óta sikeresen működő helyi olvasóklub, melynek tagjai havi rendszerességgel találkoznak, hogy olvasmányélményeikről beszámolhassanak egymásnak.

Mivel a jövőben számítógépes kölcsönzésre áll át az intézmény, ezért szükséges a huzamosabb ideje kölcsönzésben lévő kötetek sorsának rendezése. Ennek érdekében megkezdődött a tartozó olvasók késedelmes felszólítása, melynek során mintegy 124 olvasó kapott visszakérő levelet. A levelekre reagálva eddig 71 db könyv került vissza a könyvtárba, illetve 10 db könyv forgalmi értéke került térítésre.

Állományellenőrzés

Az állomány retrospektív konverzióját (visszamenőleges feltárás) 2020-ban kezdtük meg, ezt a tárgyévben is folytattuk. A 2020-tól beszerzett kötetek már kizárólagosan a Szikla integrált könyvtári rendszerben kerültek rögzítésre, tehát a nyilvántartás kizárólagosan a Szikla IKR-ben folyik. A munkálatok 2022 januárjában kerültek befejezésre. Az állomány felvitele során bizonyítást nyert, hogy több probléma is akad a manuális raktári katalógussal, számos raktári lap elveszett vagy hiányos. Ezért a kölcsönzéshez szükséges vonalkódozással egyidejűleg revíziót kell végzeni. Az erre való felkészülés megtörtént, az integrált könyvtári rendszerben teljes a feldolgozottság és a könyvtári terek is készek a munkálatokra. A revízió eredményeképp a könyvtárban fizikailag megtalálható kötetek és a Szikla IKR nyilvántartása egyezni fog. A régóta elvárt teljes leltározást és a minden egyes dokumentum (könyv) vonalkóddal való ellátása igényel némi háttér munkát, melyet bezárás mellett lehet csak megoldani. Ennek érdekében a szabadságokat tervezve július 1-től várhatóan augusztus 31-ig fog tartani a fenti revízió és vonalkódozás.

GDPR

Az intézményt érinti a 2018. május 25 óta kötelező érvényű GDPR törvény, melynek a korábbi önkormányzat nem tett eleget. Az intézményvezető váltás óta sem valósult meg, annak okán, hogy az önkormányzat a teljes önkormányzati intézményrendszerre kívánt egy szakértőt foglalkoztatni aki kidolgozza a GDPR szabályzatot. Információink szerint ebben a munkafolyamatban kb 2021 novembere óta nincs előrelépés,

Visszacsatolás

Használói elégedettségmérést nem végeztünk. Mivel az elmúlt két évben a használói szokások a pandémiának köszönhetően gyökeresen megváltoztak, ezért célszerűbbnek látjuk azt, hogy az intézmény a 2022-es évben végzi el ezt a vizsgálatot. A könyvtár két év alatt jelentős mértékű változáson esett át, a

gyűjteményszervezési, szolgáltatási gyakorlaton is nagymértékben változtattunk, ezért a használók érdemben csak most tudnak majd nyilatkozni a könyvtár által végzett munkáról, illetve az intézménnyel szembeni elvárásairól.

Partnerség

Az intézmény kiváló kapcsolatot ápol a helyi iskolával, óvodával, tájházzal és a környékbeli könyvtárakkal és művelődési intézményekkel is. Mivel a helyi általános iskola nem rendelkezik könyvtárral, ezért a gyarapítás során kiemelt figyelmet kap az ilyen irányú igények kiszolgálása és több példányban kerülnek beszerzésre a kötelező és ajánlott olvasmányok (amennyiben történik pedagógussal konkrét egyeztetés). Iskolai osztályokat és óvodai csoportokat is rendszeresen fogad a könyvtár, bár a pandémia és az iskolákra vonatkozó korlátozások miatt erre a tárgyévben csak néhány alkalom adódott. Az iskolai rendezvények teljeskörűen elmaradtak (bál, filharmónia előadások stb.). A környékbeli közművelődési intézményekkel (Kismaros, Verőce, Vác, Visegrád, Zebegény és Szob) természetesen cél a jó kapcsolat, ami többek között a kollegák korábbi szakmai útjának is köszönhetőek. Ez főleg a kölcsönös szakmai segítségnyújtásra, információcserére, vagy könyvtárközi kölcsönzésre vonatkozik. Befogadó intézményként elősegítve az iskolai közösségi szolgálat elvégzését is vállal feladatot az intézmény, ezt a lehetőséget a 2021-es évben 3 diák választotta. Természetes, hogy a helyi civil szervezetekkel és nem könyvtárhasználó lakosokkal is együttműködik az intézmény, sikeres példa erre a 2021. október végi városi halloween-i rendezvény, amely könyvtárosi felvetésre, de civil szervezésben valósult meg, jelentős tömeget megmozgatva. A rendezvényt számos helyi vállalkozó támogatta és a különböző helyszíneken mintegy 250 fő jelent meg.

2021-ben az intézmény a helyi sajtóban három alkalommal jelent meg. Bizonyára sokak számára ismeretes, hogy a hatályos jogszabályokat és a könyvtári etikát betartva egy könyv kapcsán intézmény bekerült az országos médiába is erős negatív értékeléssel. A Meseország mindenkié című könyv miatt közérdekű bejelentés érkezett a Pest Megyei Kormányhivatalhoz, melynek eredményeképpen a hivatal Fogyasztóvédelmi főosztálya ellenőrzést tartott az intézményben. Az ellenőrzés eredményéről a tárgyévben nem kapott a könyvtár hivatalos írásos visszajelzést, csupán telefonos tájékoztatást miszerint törvénysértés nem történt. Az ügy a mai napig nem került lezárásra és kiértékelést sem kapott róla a könyvtár. Annak ellenére, hogy jogsértést nem követett el a könyvtár, az ügy miatt az intézményről alkotott pozitív kép jelentősen csorbult. Ám meglepő, és egyben örömteli számunkra, hogy milyen mértékű volt az olvasók könyvtár mellett való pozitív kiállás.

Nem várt partneri együttműködés alakult ki az egészségház felújítása miatt a művelődési ház termében elhelyezett védőnői szolgálattal. Sajnos a mindkét fél számára kényelmetlen folyamat akkor vált igazán nehézkessé, amikor úgymond nyithatott a művelődési ház (2021. nyár) és érkeztek volna a terembérlések, de

nem lehetett befogadni (gyerekek számára állandó program, torna stb), ami egyben bevételt is jelentett volna, mert foglalt volt a terem. A rezszi költség éves szinten talán ezért sem mutatott eltérést egy aktív évhez viszonyítva a 2021-es év, hiszen a művelődési színtér több mint 5 hónapig ugyan zárva tarott, de az épület rendszere miatt (teljes ház kifűtésre került) az egészségügyi szolgáltatás miatt használatban volt 100 %-ig. A helyzet 2022. májusban változott meg.

Pénzügyi vetület

Az intézmény összes kiadás: 20.298.394 Ft

Az összes bevétel: 25.926.661 Ft (ebből a saját bevétel 4.356.146 Ft)

Rendezvények, terembérlet

A pandémia alatt nem került sor rendezvények megtartására. A nyári időszakban mindösszesen egy esküvői terembérlet valósult meg. Az őszi időszakban lassan visszatértek a művészeti csoportok és civilek a művelődési házba, de program megrendezésére főként októbertől decemberig tartó időszakban került sor. Rendhagyó halloween-i program valósult meg a könyvtár összefogásával számos civil vállalkozó támogatása által október 31-én. Kiemelésre méltó a Dunakanyar Fúvóegyüttes szervezésében Adventi koncert került megtartásra már szinte teltház előtt. A művészeti csoport tavaszi hangversenye elmaradt, de kreatív vezetőjének köszönhetően otthoni koncertrészlet került feltöltésre a youtube-ra, melyet több százan tekintettek meg.

A terembérleti díjak megállapítása információk szerint több, mint 10 éve nem kerültek módosításra, csakis az esküvői terembérlet került megemelésre 2018-ban. Ennek tudatában kértük a vészhelyzet alatt a módosítást, de erre törvényi lehetősége nincsen az intézménynek. A benyújtott módosítási tervben megkülönböztetésre kerülnének a piaci és kulturális célú bérlemények.

Épületekről

Az intézmény két épületből áll: könyvtár (Váci út 11.) és a művelődési házból (Fő tér 14.). A könyvtár 2013-ban került átadásra felújítás után, amelynek köszönhetően egy emeletet kapott a nyilvános könyvtár. a tervezéskor azonban sajnálatos módon a szakemberekkel nem került sor egyeztetésre, így az épület számos funkciójában nem odaillo elemmel rendelkezik. Praktikusan nincsen gyerek könyvtárnak megfelelő hely,

illetve iroda és olvasó terem. Van egy szépen kialakított felső szint, amelyet 2022. áprilisáig nem használhatott olvasó. (ekkor meg nyitott meg a játszószoza).

Az épület karbantartása, takarítása okoz némi problémát, de megpróbálják a munkatársak költséghatékonyan megoldani.

A művelődési ház felújítása évek óta téma a városban, tekintve, hogy néha kicsi a terem, néha nagy, a falak potyognak, a tető rozzant, a wc pedig finoman szólva is nyilvános funkciót kapott lerobbant állapotában. Ennek orvosolására az elmúlt években több pályázat is benyújtásra került, melyet 2022-ben sorra valósítanak meg (mosdó felújítás, fénytechnika, tető felújítás). A legnagyobb kihívás az, hogy korszerű, barátságos és befogadó helységek kerüljenek kialakításra minimális költségből. A könyvtárban ez némileg könnyebb, a művelődési házban 2022-től ezen dolgoznak a kollegák. Természetesen ez jelent némi anyagi vonzatot, de hála a művelődési intézmény jó kapcsolatot ápol látogatóival, akik gyakran adományoznak bútorokat, képeket és egyéb eszközöket a közösségnek.

A biztonság kérdése egyre sürgetőbb kérdése a művelődési háznak, hiszen nincsen kamera és riasztó berendezése. a raktárakból (külső) nem először tűntek el eszközök az elmúlt évek során. A jelen vezetés célja a kert rendbetétele és a saját eszközök biztonságos tárolása, valamint a házigazda szemléletű működtetés.

Humán erőforrás

Az intézményben 2 fő szakalkalmazott és 2 fő gondnoki státusz tölthető be, melyből 2021-ben csak 1 fő szakalkalmazott (megbízott vezető) és 2 fő gondnok státusz kerül betöltésre. A korábban megválasztott intézményvezető gyesen volt. A 2021-es évben az intézményvezető távolléte és a hiányzó szakember pótlásának sikertelensége hátráltatta az elvégzett munkát. Emiatt több feladat végrehajtása ütközött nehézségekbe vagy szenvedett késedelmet. Mindezek ellenére azonban számos olyan feladatot tudott elvégezni a helyettes, ami a könyvtár fejlődését szolgálja, illetve hosszútávon hasznos lesz (selejtezés, retrospektív konverzió stb.). A napi és a vezetői feladatokat is a könyvtáros látta el, energiája és ideje szerint. Az intézményvezető visszatérése 2022 februárban történt meg, ezután a szervezet már optimálisan működik.

Mivel a tárgyévben is munkaerőhiánnyal küszködött az intézmény, ezért nem történt új szolgáltatások kialakítása sem. A pandémiás helyzet miatt csökkenő számú személyes megjelenés a látogatók minden korosztályára jellemző lett. A májusi nyitás után érvényben lévő korlátozások miatt az első két hónapban alig volt kiskorú látogató, a felnőtt olvasók közül is sokan választották az ablakos kölcsönzést, illetve számos olvasó az évben egyáltalán nem jelent meg a könyvtárban. A helyben elérhető irodai szolgáltatások újra népszerűek lettek, mivel a zárva tartás idején a látogatóknak ezeket nélkülözniük kellett. A szolgáltatás

igénybevételére általános jellemző, hogy a személyes megjelenéskor érzékelhetően csökkent a könyvtárban töltött idő. Míg eddig jellemző volt kölcsönzés előtt a hosszabb válogatás, addig a 2021-es évre jellemzőbb az igen rövid, pár perces folyamat. Ez valószínűsíthetőleg az elmúlt két év beidegződéseinek és félelmeinek köszönhető. A helyi oktatási-nevelési intézményekből sem érkeztek az előző évekből megszokott csoportok, mivel az iskolai osztályok sok esetben heteken át karanténban voltak, az iskolai tanidőben pedig nem a könyvtári látogatás élvezett prioritást. Az idősebb korosztály is visszafogottabb számban jelent meg a könyvtárban, vélhetően ennek oka is a pandémia volt.

Összefoglalás

Az elmúlt 1-2 év nyilvánvalóan nehéz időszak volt sokak életében, a kulturális javak fogyasztásában bekövetkezett változásra az intézményrendszer nehezen tudott 2021-ben termékenyen reagálni. Okait fent részleteztük, ám összességében a könyvtár és művelődési intézmény a helyi önkormányzat támogatását élvezte, hiszen nem történt elbocsátás, jelentős pénzügyi elvonás, melyet ezúton is megköszön az intézmény. 2022-ben befejeződni látszik a művelődési ház mosdójának felújítása, ami már régi igény volt. Az intézmény célja, hogy a város kulturális életében közművelődési feladatot ellátva, az elmúlt évek tapasztalatait felhasználva és igazodva a szokásokhoz, továbbra is lelket és elmét is megérintve helyet kapjon a város szívében.

Amikor a boldogság egyik ajtaja bezárul, egy másik kinyílik. De gyakran oly sokáig tekintünk vissza a zárt ajtóra, hogy nem vesszük észre, amelyik megnyílt előttünk.

Helen Keller

Nagymaros, 2022. május 27.

Jele Viktória

Plentner Katalin

mb intézményvezető

intézményvezető